

Çocukluk Yaşlarındaki Cinsel Suçların Adli Psikiyatrik Yönden İrdelenmesi *

KRİTON DİNÇMEN

Adli Tıp Kurumu, İstanbul, Türkiye

STUDY OF SEXUAL OFFENCES IN CHILDREN FROM THE POINT OF VIEW OF FORENSIC MEDICINE

Summary

This article deals with the discernment power in children and young adolescences of the *meaning and consequences of the offences committed by them* and also with the *moral discernment of the evil act of being violated* in the light of the Turkish Penal Code and the case-laws of the Council of Forensic Medicine of Turkey.

Despite the fact that the minimum age at which a child is capable of discerning the meaning and consequences of sexual offences committed has been set at 11, the fact that the minimum age of discernment of the evil act and of being psychologically capable of opposing to it was decided as 7, was made subject of discussion. It was argued that this was not compatible with the make-up of the personality and with the psychosexual development concepts, and emphasis was made that such a state of affairs ill sorted with the basic data of psychodynamics and clinical psychiatry, it was pointed out that it had become indispensable that the minimum age be corrected as 11.

It was further pointed out that the discernment of the evilness of the act of violation to which a child is exposed did not always keep pace with the capacity of psychological resistance against it and that, since, given the fact that, quite often, the *seduction* adversely affected the child's psychological resistance against assault, the two concepts should be studied and decided up on separately and independently from each other.

Keywords : *Discernment power - Minimum age of discernment - Turkish Penal Code*

Özet

Cinsel suç hadiselerinde-ister sanık, isterse mağdur durumda olsun - çocukların kanunla farık ve mümeyyiz veya kötülüğü müdrük ve mukavemete muktedir nitelikte kabul edildikleri alt yaş limitlerinin tıbbi ölçülerin çok dışında olduğunu görmekteyiz. Bu yazıda, konu ile ilgili görüşlerimiz tartışılmış olup, alt yaş limitinin 11 olması önerisi getirilmiştir.

*) XX. Milli Nöroloji, Nöroşirürji ve Psikiyatrik Bilimler Kongresi'nde (Bursa - 1984) tebliğ edilmiştir.

Bir kişinin işlemiş olduğu bir suça karşı ceza görebilmesi için, bu kişinin, hareket ile irade ve şuur serbestisi içinde bulunması, hadiseleri realize edip onlardan sağlıklı sonuçlara varabilme kabiliyetinin tam olması icap etmektedir. Bu hususlar ise kişinin, bir taraftan bu vasıflarını azaltacak herhangi bir zekâ geriliği veya akıl hastalığına musap olmaması, diğer taraftan da muayyen bir yaş olgunluğuna ermiş olmasıyla mümkündür. TCK'na göre, zekâ geriliği veya akıl hastalığı göstermeyen ve 15 yaşını bitirmiş her kişi ceza ehliyetini haiz olarak kabul edilmektedir. Bu ehliyet 16. yaş ile 18. yaş arasında muayyen bir nisbet içinde olup 19. yaştan itibaren tam kabul edilir.

Kişi, hayatının ilk 11 yılı süresince herhangi bir şekilde ceza ehliyetini haiz olarak kabul edilmemesine mukabil, 12 - 15. yaşları arasında işlemiş bulunduğu suçların ancak anlam ve sonuçlarının tam bilincinde olduğu saptandığı takdirde, bir dereceye kadar mesul addedilerek kanunun bu durumda öngördüğü cezayı alır. Bu gibi hâllerde, herhangi bir zekâ geriliği veya çocukluk devresi psikiyatrik sendrom ârâzı göstermeyen bir çocuk - işlemiş bulunduğu suçta herhangi özel psikopatolojik bir öğe bulunmadığı takdirde - suçunun *farik ve mümeyyizi* olarak kabul edilmektedir. Burada, suç deyimiyle, işlenebilecek tüm suçlar kastedilmektedir.

Konuyu açıklamak amacıyla, çocukların cinsel suçlar ile ilgili olabilme ihtimalleri üzerinde durmak doğru olur kanısındayım. Bir cinsel suç vak'asında çocuk, suçun faili (ya da sanığı) veya suçun mağduru olarak karşımıza çıkar.

Sanık durumunda bulunan 11 yaşını bitirmiş ve 16 yaşından gün almamış çocuğun, *farik ve mümeyyiz olup olmadığı*'nin tayininin yanısıra, 16 yaşından gün almamış ve cinsel suçun mağduru veya mağduresi durumunda bulunan çocuğun *maruz kaldığı hadisenin ahlakî kötülüğünü idrak edecek ve olaya ruhsal yönden karşı koyabilecek derecede hislerinin gelişmiş olup olmadığı*'nin tayini de adli psikiyatristin vazifesidir. Bu konu ile ilgili olarak oldukça ilginç bir uygulama ile karşılaşmaktayız; hâlen geçerli olan içtihatlara göre, 7 yaşını bitirmiş olup, herhangi bir zekâ geriliği veya çocukluk devresi psikiyatrik sendrom ârâzı göstermeyen her çocuğun, ırzına geçilme veya ırzına tasaddide bulunulma hadisesinin ahlakî kötülüğünü idrak edecek ve hadiseye ruhsal yönden karşı koyabilecek derecede hislerinin gelişmiş olduğu kabul edilmektedir. Yani, çocuğun 7 yaşından sonra kendi cinselliğinin sorumluluğunu taşımaya ehil olduğu kabul edilmiş bulunmaktadır.

Kişiliğin kuruluşunda temeli oluşturan psiko-seksüel olgunlaşmanın kademelerini göz önüne aldığımızda, genelde cinsel suç hadiselerinde -ister sanık,

isterse mağdur durumunda olsun- çocukların kanunen *farik ve mümeyyiz* veya *kötülüğü müdrik ve mukavemete muktedir* nitelikte kabul edildikleri alt yaş limitlerinin tıbbî ölçülerin çok dışında olduğunu görmekteyiz. Nitekim, bu tür suçların fail ve mağdurlarının büyük bir çoğunluğunun onbeş yaşından küçükler arasında bulunduğu göz önüne alındığında, yukarıdaki iddiamızın haklılığı daha da belirginleşir.

11-12 yaşları arasında bulunan ve psiko-seksüel olgunlaşmasının polimorf sapıklık devresi içinde veya onun tam bitiminde bulunan bir çocuğun, ırza tasaddi veya ırza geçme fiillerini -kelimenin tam manasıyla- tefrik ve temyiz edebilme kabiliyetinde olabileceği ve fiili *şehvî* bir his ile icra edebileceği tartışmaya çok açık bir konudur.

Bu husustaki adli tahkikat dosyalarını tetkik ettiğimizde, çoğunlukla, aynı yaştaki çocukların bu aktları karşılıklı fail ve meful durumunda işlemekte oldukları izlenir. Hâdisede *şehvî bir his*'ten ziyade, o yaşlarda cinsel konularda hadisenin kökeninde daima ön plâna geçen *merak, özeni* veyahut -failler için- *hostilite*'nin ifadesi gibi vasıfların yatmakta olduğu görülür. Böyle bir durumda, fail için *suçunun farik ve mümeyyizdir* diyebilmek temel psiko-dinamik verilere ters düşer.

Hislerin, ırzına geçilme veya ırzına tasaddide bulunulma hadiselerinin ahlakî kötülüğünü idrak edecek ve olaya ruhsal yönden mukavemete muktedir olacak derecede gelişmiş olduğunun kabul edildiği 7 yaş asgarî limiti ise, kabulü büsbütün güç olan bir husustur. Oedipal devreden henüz çıkmış asek-süel yaşam içinde bulunan bir çocuğun hislerinin, ırza ait hadiselerin idrakinde olacak kadar gelişebileceğini tasavvur edememekteyiz. Bu hissin gelişmesi, kanaatimizce en erken olarak, ancak pubertenin sonunda belirebilir.

Kaldı ki, adli psikiyatrik tatbıkatta çok defa tuhaf durumlar ile karşılaşırız. Şöyle ki, bir çocuk 10 yaşında iken işlediği cinsel bir suçun sanığı sıfatıyla *farik ve mümeyyiz* olarak kabul edilmemesine karşın, aynı çocuk aynı suçun mağduru olduğunda *hadisenin ahlakî kötülüğünü idrak edecek derecede hisleri gelişmiş* sayılmaktadır. Aynı hadisede, aynı fiilde, aynı kişi sanık olduğunda *hadiseyi anlayamayacak ve ciddiyetini kavrayamayacak derecede küçük* olarak görülmesine karşın, mağdur olarak karşımıza çıktığında *hadisenin ahlakî kötülüğünü idrak ve olaya ruhsal yönden mukavemet edebilecek derecede hisleri gelişmiş ve büyük* olarak kabul edilir.

Bu konuda üzerinde durmak mecburiyetinde olduğumuz diğer bir husus da herhangi bir zekâ geriliği veya çocukluk devresi psikiyatrik sendrom ârâzı

göstermeyen ve ırzına geçilme ile ırzına tasaddide bulunulma fiillerinin ahlaki kötülüğünü idrak edecek derecede hisleri gelişmiş bulunan her çocuğun. muhakkak surette hadiseye ruhsal yönden mukavemete muktedir olarak kabul edilmekte olduğudur. Zira, pek çok vak'ada, bu hissin geliştiğine şahit olmamıza rağmen, mağdurun, çocukluğunun yaratmış olduğu bir kandırılabilirlik nedeniyle, olayın en başından, ona yaklaşan bir kimsenin niyetlerinin ve onunla giriştiği ilişkinin sonuçlarının mahiyet ve derecelerini anlayabilmesinin olanak dışı olduğu görülmektedir. Bilhassa mağdur ile sanık arasında büyük bir yaş farkı olduğunda, hele bizim gibi *amca, ağabey, baba* kavramlarının çok saygın olduğu memleketlerde, bir yaşlı kişi ufak bir çocuğa *«babana benim para borcum var... gel sana parayı vereyim de babana götür»* veya *«bu duvarın arkasında köpek yavruları var... onları sevmek ister misin? gel onları sana vereyim»* gibi yaklaşımlarda bulunduğu, 7 - 8 yaşlarındaki bir çocuğun, ne kadar akıllı ve zekî olursa olsun, o yaklaşımın ardında yatabilecek ard niyeti kavrayabileceği ve dolayısıyla *olaya ruhsal yönden mukavemet edebileceği* düşünülemez. Bu bakımdan da *ahlakî kötülüğünün idrak edilebilmesi* komponenti'nin otomatik olarak *olaya ruhsal yönden mukavemete iktidar* manasına gelmemesinin icap ettiğine de işaret etmek isterim.

Psikiyatrlar arasında oldukça geniş çapta yaptığımız bir ankette, alınan cevapların %80'i ırzına geçilme veya ırzına tasaddide bulunulma hadisesinin ahlakî kötülüğünün idrak edilmesine imkân verecek derecede hislerin geliştiği yaş olarak 11-12 yaşlar gösterildi. Cevapların % 100'ünde ise ırzına geçilme veya ırzına tasaddide bulunulma hadisesinin ahlakî kötülüğünü idrak edecek derecede hislerin gelişmiş bulunduğu hallerde de çocuktaki kandırılma (kandırılabilir olma) özelliğinin, onun olaya ruhsal yönden mukavemetini olumsuz şekilde etkileyeceği belirtildi.

Hadiseyi adli psikiyatrik ve psikodinamik bakımdan tetkik etmek gayesi ile arz etmiş bulunduğumuz tıbbî formülasyonların sonucu olarak, çocukluk yaşlarında bir cinsel suça ister fail, isterse mağdur olarak karışan bir çocuğun, gerek *farik ve mümeyyiz* gerekse *maruz kalmış bulunduğu fiilin ahlakî kötülüğünü müdrık* olarak kabul edilebilmesi için, her iki durumda da kişilik olgunlaşması bakımından aynı seviyede olması icap ettiği cihetle, her iki hâlde de, alt yaş sınırın pubertenin bitimi olarak sayılan 11 yaşın kabulünün doğru olacağına işaret etmek isterim.

Adli psikiyatri tatbikatında hergün çok büyük bir sorun olarak karşımıza çıkan bu konunun irdelenmesinin çocuk psikiyatrisi bakımından da önemli olduğu aşikârdır.

KAYNAKLAR

- Dinçmen. K. (1978) *Psikiyatri*. 2 (2).
- Dinçmen. K. (1981) *Deskriptif ve Dinamik Psikiyatri*. 2. baskı. İstanbul.
- Dinçmen. K. (1984) *Adli Psikiyatri*. İstanbul.
- English. S., Pearson. G. (1964) *Common Neuroses of Children and Adults*, Norton Co., New York.
- Laughlin. H. (1956) *The Neuroses in Clinical Practice*, WB Saunders Co., Philadelphia.
- Massermann. J. (1961) *Principles of Dynamic Psychiatry*, WB Saunders Co., Philadelphia.

Ayrı baskı için :

Dr. Kriton Dinçmen
Adli Tıp Kurumu
Cerrahpaşa, İstanbul